

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt VI. In raptu aliquando, rarò tamen, ex speciali DEI gratia & privilegio
perfectam libertatem ac meritum reperiri.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

ad alium unius potentie, abstrahitur homo ab actu alterius potentie. Hac igitur est alta ratio, quare in raptu reperiatur violentia usum rationis liberum absorbens.

Ex duplice causa hæc violentia provocatur: vel ex deceptione propter sensuum alienationem eveniente, vel ex iuspiensque actus rationis propter vehementem intentionem sive actionem animæ in aliis (sive potentie cognoscitiva, sive amativa) operationibus. Et ex hoc duplice principio ratio cogitur & dicitur violentiam paci, non quantum ad terminum, sed quantum ad modum, ut recte D. Thomas dicta quæst. 175. art. 1. & ideo non dicitur violentia simpliciter.

Secundò infertur, In raptu divino tam diu durare hanc coactionem, quamdiu durat ejus causa, nisi aliunde ratio solvatur, & expeditur, quod rarissime & ferè numquam evenire, infra dicemus. Et ita cùm ejus proxima causa sit abstractio à sensibus exterioribus, & intentio animæ, sive elevatio ad divina quamdiu hæc permanent, necessariò debet permanere hæc violentia, quæ est de ratione raptus. Unde falluntur, qui existimant, in initio raptus reperiunt coactionem, non verò in ejus progressione aliter ac si quis diceret, animam in abstractione à somno proveniente necessitati in principio, non verò in ipso somno.

Denum ex dictis collige, Quod quamvis intellectus in raptu cognoscatur alius, & penetret res ipsas, quas contemplatur, (tunc enim magis expeditus est à sensu exteriore mole, & ab aliis curis, quibus maximè impediti soler cognitione & penetratio divinorum, imò etsi cuī ea divina ratione cinctur, judicet & miretur, & si velati foliū rationis usus) non tamen dicitur homo tunc liberi arbitrii usum habere. Nam ad plenam & perfectam libertatem opus est perfecto iudicio; quod reperi non potest, nisi solutione omnium sensuum & potentiarum, & per conversionem ad lenitib[us] ipsa, quæ sunt prima noltræ cognitionis principia, ut superius fuisse annoravimus, ita ut homo tunc operetur tamquam compos sui, & omnium suarum actionum. Quod exemplo dormientium manifestè comprobatur: in quibus quamvis sit aliquis rationis usus, non tamen potest esse perfectum iudicium, etiam si ex illustratione & revelatione divina aliquid cognoscant.

Neque mirari debemus, si in actu contemplationis heroico, qualis est cùm mens ad divinam raptum, in meritum aut libertas non inveniatur: non enim divina gratia ordinem & modum operandi homini innatum destruere aut invertere intendit. Cùm autem homini sit concurrat, iudicare de rebus in ordine ad sensus exteiros, alienatus & abstractus ab his, sine novo miraculo non potest liberè judicare aut operari, ut pleniū constat ex his, quæ superius probavimus.

Deinde, quia etsi in ipso raptu pro tunc ratio nis usus ita debilitetur, ut non possit liberè dñe rebus visis judicare, ac ex consequenti nec mereri, tamen transacto raptu, ex illustratione & visitaione divina, quam mensibi plene degustavit, manet promptior & habilior, & ad divina plenius capienda, & ad amplissima metita in virtutum actibus: aliusque spiritualibus functionibus comparanda.

Denum, in ipso raptu virtute præcedentis con-

templationis (ut in somno Salomonis superius ex mente D. Augustini & S. Thomæ retulimus) ad. Quæ huc potest meritum reperi, in d[icitu]r & maximum modo a plerisimumque meritum, quamvis absorpta raptu suspro tunc ratio nis usus. Quemadmodum enim raptu in delectationibus corporalibus, quam diu delectationes sunt majores, tanto magis impedunt rationis usum. Unde Aristotele recte 7. Ethic. cap. 10. op[er]a 11. in delectationibus venientiis, cum n[on] ar[et] inveniunt, impossibile est aliquid intelligere: quia ut neceps docet divus Thomas 1. 2. quæst. 33. art. 3. in corp[ore] celo & quæst. 34. art. 1. ad 1. abiorib[us] ultimam rationem. Quemadmodum igitur in ipso actu illius ingenitatis delectationis, usum rationis absorbitus, non potest esse peccatum, propter defectum libertatis; iam virtute præcedentis voluntatis illam inordinatam delectationem amplectens, quod major fuerit delectatio, major inventur culpa, ita in raptu, quamvis meritum tempore, quo ratio est absorpta, in r[ati]one non inveniatur, virtute tamen actuum præcedentium amoris Fidei, Spei, gratiarum actionis, aut similitudinum, qui in operatione, antequam mens ad divinam raptum, frequenter exercerent, potest esse maximum me, itum. Imò & aliquando in ipso actu postea inveniri perfectum iudicium, perfectumque meritum, Capite sequenti ostendemus.

C A P V T VI.

In raptu aliquando, raro tamen, ex specie DEI gratia & privilegio perfectam libertatem ac meritum reperi.

Etsi in raptu frequentius, ut Capite præcedenti exposuimus, perfectum de cibis vili iudicium, ac prouinde nec meritum inveniatur, potest tamen, & verè aliquando contingit, in divinis excessibus libertatem omnitudinem, perfectumque iudicium, copiosumque meritum inveniri. Quod tunc contingit, quando divina revelatione accedente, illutratur à DEO Propheta mentes, ut cognoscant, imagines in raptu ubi objectas, non esse ipsas res, sed similitudines potius & species eorum. Nam sicut defectus judicis & libertatis, in raptu ex eo originis principio, Capite præcedenti docebamus, quod intellectus est deceptus, accipiens similitudines rerum propriarum rebus singulari prædicti, ut possit ferre perfectum iudicium & merito, cedat illustratio, qua Propheta, dum est alienus figuratus à sensibus, edoceatur, non illas esse veras res, non quæ ei obiciuntur, sed tantum ipsarum rerum potissimum similitudines & imagines; quod tunc vere celi judecat deceptio, solvitque ratio supernaturalis locutione illustrata, ut possit ferre perfectum iudicium & merito rebus visis. Hoc tamen rarissime contingit, uno estque singulare privilegium paucissimi concessum, nempe ut simul cum visione imaginaria eorum mentes divinitus illustrentur, ut veram visionis intelligentiam in ipso raptu percipiatur, valaque ratione imaginibus decipiatur.

Hanc nostram sententiam docet Augustinus Epist. 102. ad Evodium prope finem. Sunt visiones, inquit, quæ apparent spiritui tanquam corpori sensibus, non solum dormientibus vel sicut ventibus, sed aliquando sana mens vigilans, non per fallaciam illudentium demonum, sed per aliquam revelationem spiritualem, que sit per formas incorporeas corporibus similes, que discerni omnino non possunt, nisi divino adjutorio plenius revelentur, & mentu intel-

uno Salomonis Augustini
S. Thomas redimicere
petri, ino & m
rum, quae p
us. Quemadmodum
poribus, que & de
rato magis imp
ristore rebus, & de
venebris, cum in
quid in eligere: qui
1.2. queſt. 33. 27. 30.
ab libet dantur
in ipso ab illis n
rationis ab eis
proper defensione
cedent voluntaria
onem amplexerit, &
major inveniatur
perirent tempeſt, qui
necē non inveniuntur
eccedentiam atrae fidei
is, aut similitudinē quā in
ad diuinam pati
lent, potest innumer
ando in ipsius pollo
judicium, perduce
ti offendere.

V T VI
arō tamen, ex qua
privilegio perfici
ac meritis
tū,

ni, ut Capit. prae
dictum de cœpi nū p
erit inveniatur, pos
t contingit, ut de
animodam, patet
que mentis inven
tando diuina certitud
de DEO, opere
imagine in rupi
is, sed similitudine
am fici deficiat
otris principiis, q
od intellexi che
rudites rerum prosp
er, quid sit natura
pheta, dum est
non illa esse vera
aut unum ipsam res
quid non circu
ratio supernaturalis
et perfectio judic
a rarissime coni
paucissimi const
itutio imaginari
entur, ut veri
raptu percipiatur,
recipiantur.

Item docet Augustinus
finem. Sunt rōbus
enquā corporis
el sacerdotib; sol
us; non per fidati
er aliquā terribili
formis incorporeis
nino non posse, n
tar, & mente infa

gentia dijudicentur, vix aliquando cūm fierent, sed
personae posse cūm tranferri. Quare idem Au
gustinus docuit super Genes. ad litteram c. 26. ma
gnam esse revelationem, ac divo Joanni Evange
listae concessam, quando mens in raptu hac ratio
ne adeo illustrata; ibi ita scilicet: Ibi etiam si videā
tur fatura, ita ut omnino fatura noſcantur, quorum
imagines praesentes videntur, sive ipsa homini mente
divinitus adjuta, sive aliquando inter ipsa visa quid
significet exponente. Sicut in Apocalypsi 10 annis expo
nebatur: magna revelatio est, etiam si forte ignoret ille,
cui haec demonstrantur, utrum ex corpore exierit,
an adhuc sit in corpore, sed spiritu a sensibus corporis
alienato ista videat: potest enim sic raptus id ignorare,
scilicet hoc non ostendatur.

Sententiam Augustini securus est D. Thomas
de verit. queſt. 12. art. 9. in corp. his verbis: In hoc
tanen Prophetā differt in sua abstractione a sensibus,
sive abstrahatur per somnum; sive per visionem ab o
mnibus aliis, qui abstrahuntur a sensibus, quod mens
Prophetā illustratur de his, que in visione imaginaria
videntur, quando cognoscit ea non esse res, sed aliqua-

liter rerum similitudines, de quibus certum iudicium
habet per lumen mentis. Idem etiam adhuc expre
sus repetit 1. p. q. 111. art. 3. ad 4. ubi hoc argumē
tum proponit: In visione imaginaria homo adheret
similitudinibus rerum quasi ipsis rebus: sed in hoc est
quædam deceptio. Cum ergo Angelus bonus non posse
esse causa deceptionis, videtur quod non posse causare
imaginariam visionem, imaginationem immutando.
Huc autem argumento his verbis refutande: An
gelus causans aliquam imaginariam visionem, quan
doque simul intellectum illuminat, ut cognoscat quid
per hunc modis similitudines significentur, & tunc nulla
est deceptio: quandoque vero per operationem Angelis
solummodo similitudines rerum apparent in imagi
natione, nec tam tunc causatur deceptio ab Angelo,
sed ex defectu intellectus ejus, cui talia apparent; scilicet
ut nec Christus fuit causa deceptionis in hoc quid mul
tu turbis in parabolis proposuit, quod non exposuit ei.
Et haec de libertate sive merito, ac de contemplatione
dicta sufficient, ad laudem & gloriam DEI
omnipotens, & beatissimam Virginis MARIAE
de monte Carmelo.

FINIS.

APOSTROPHE AD LECTOREM.

Cum venerabilis Author noster in superiori Opere cap. 15. libri 5. compendio solum exponat
quid sit mystica Theologia, licet plenius in antecedentibus ejusdem libri Capitibus explicaverit
contemplationis mystica Theologia nataram, conditionem, species & gradus, libet hic paucis indica
care e nostris nonnullis aliis, qui post illum uberioris de mystica Theologia, aut oratione ac contemplatione,
aliisque ad illam pertinentibus, aut ad eam conducedentibus scriptislerunt, quos consulere poteris ad pleniorum dehinc scientiam obtinendam.

In his est Ven. P. Hieronymus à Matre Dei, alias Gratiatus, qui præter Scholia Theologiae mystica, Tra
statum edidit, inscriptum Dilucidarium veri spiritus, &c. in quo myst. Th. ol. conditio[n]em ac gradus
enucleatus declarat.

Ven. P. Ioannes à IESV MARIA, qui mysticam Theologiam integrum editid volumine, ab omnibus plu
rimum commendato, quod primum prodit Romæ, deinde an. 1622. recusum fuit colonia, in prima
editione omnium opus eius, & extra sub initium Tomi 2. in aliis quoque diversis suis libris docu
menta subministrat coelestia hojas scientiarum, præterea in Commentariis Cantici Cantorum.

R. P. Philippus à SS. Trinitate, plurium librorum Author, Lugduni an. 1656. typis evulgavit insigne
volumen, in tres partes pluresque Tractatus divisum, cui titulus, Summa Theologiae mystica.

R. P. Dominicus à SS. Trinitate, in Seminario missione Romano Carmelit. Discalceatorum, Sac
Theologiae ac controveriarum Fidei professor edidit ibidem grande opus, in septem Tomos distin
ctum, inscriptum, Bibliotheca Theologiae, cuius liber septimus Tomi sepius totus est in tradenda & ex
ponenda Theologia mystica, & materias omnia has illam concernentes.

R. P. Antonius à Spiritu sancto, Sac. Theologiae Professor in suo Vissiponensi Collegio, ac deinde re
gni Congensis in Africa Episcopus edidit Lugduni an. 1677. sub titulo, Directorium mysticum Tractatus
quatuor de mystica Theologia, quibus complectitur, quidquid de hac mystica scientia pertinaciter toleratur.

R. P. Joseph à IESV MARIA, Historiographus Congreg. Hispanice Carmelit. Discalceatorum, præter
alia complura præclarata opera edita duo de mystica Theologia, quorum primum inscribitur A consilio
animæ ad DEVVM, dividitur in tres libros: & prout primum Hispanice Marritian. 1658. deinde
Rome Italice an. 1664. Alterum Ingressus anime in paradisum spiritualem nuncupatum, atque tribus
quoque libris distinctum, quod an. 1659. narivo idiomate exculum fuit Mauritii, recusum Italico Ges
nuo, interpretet P. Luca Franciso à S. Benedicto, an. 1669. de hujus extimis virtutis illustri prosapia, mira
eruditio acq[uis]itio, sanctuaria legēdus P. Franc. à S. MARIA Tono 2. Annalib[us] Congreg. Hispanice l. 7. c. 11

Ven. P. Dominicus à IESV MARIA, vir sanctus in fama socii Europæ notus edidit Rome an. 1623. Tri
partitum sententiarium spirituale, de triplici perfectionis via, purgativa, illuminativa, & unitiva, quo anima
deducitur ad mysticam Theologiam contemplationem; quod plures recusum fuit, in alias linguis
translatum. Commentarij illud Gregorius XV. in suo Brevi Apostolico 3. parti prelio, his verbis: Cum
sicut acceptimus, dilectus filius Dominicus à IESV MARIA Ordinis Carmelit. Discalce. Opusculum quoddam
sentientiarum spirituale, pro triplici perfectionis via, purgativa scilicet, illuminativa & unitiva nuncupatum,
pro sua extima pietate & honoris DEI, animarumque in via salutis progressa, ardenti zelo a se compositum,
nobisque acceptum in lucem edidit, &c.

Iohannes Ludovicus ab Assumptione, Ge manus natione, patri Spirensis, edidit an. 1634. Monachii, li
brum inscriptum, Passer solitarius, in 3. partes distinctum, in quo vita & functiones animæ contemplati
væ sub symbolo palleis loquuntur describuntur, præter complura alia scripta quoque Anatoman vita
Anagogie. Hujus vitæ vitam ac virtutes describit uberioris in suo Decore Carmeli 3. part. pag. 163. R. P.
Philippus à SS. Trinitate, & dominicus Gravina multis celebrat illum laudibus in Appendix congrega
tione vocis turturis.

Maximinus à S. Magdalena, edidit Nanci an. 1646. Opus, cui titulus, Directio ad vitam contemplativam.
Ludovicus à S. Teresa, Gallus, edidit Parisiis an. 1665. Tractatum præclarum Theologicum, de ant
Thom. à Iesu Oper. Tom. II.